

کاربست مدل معادلات ساختاری در تبیین همبستگی امنیت عمومی و سرمایه اجتماعی در ایران

کیومرث حبیبی^{۱*}، روجا خسروی^۲

^۱دانشیار گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.
^۲دانشجوی دکتری شهرسازی، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.
(تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۲/۰۸، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۰۱)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

چکیده

سرمایه اجتماعی، ماده خامی از جامعه مدنی است که از تعامل روزمره مردم به دست می‌آید. این گونه از سرمایه مستقیماً قابل مشاهده و اندازه‌گیری نیست اما مظاهر و پیامدهای آن قابل اندازه‌گیری هستند. در مطالعه حاضر تعریف پاتنام مد نظر قرار گرفته است؛ چراکه عملیاتی کردن سرمایه اجتماعی از نظر شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد در اجتماع جذابیت شهودی دارد و پیداکردن ارتباط افراد با این ویژگی‌ها آسان است. رتبه‌بندی‌های جهانی حاکی از این است که یکی از چالش‌های امروز ما رو به افول نهادن امنیت و سرمایه اجتماعی می‌باشد. از این‌رو هدف مطالعه حاضر تبیین رابطه همبستگی میان سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی است. نمونه موردی این مطالعه استان‌های ایران می‌باشد. داده‌های مورد نیاز با استفاده از اطلاعات سالنامه آماری سال ۱۳۹۸، آمار بانک مرکزی و موج سوم پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان گردآوری شد. پردازش داده‌ها با استفاده از مدل انعکاسی معادلات ساختاری مبتنی بر واریانس با استفاده از نرم‌افزار *Smart PLS* انجام شده است. نتایج حاکی از آن است که سرمایه اجتماعی ساختاری و شناختی، ۵۵/۶ درصد از تغییرات واریانس متغیر امنیت عمومی را تبیین می‌نمایند. نتایج به‌دست آمده، فرضیه تحقیق مبنی بر تأثیر مثبت و معنادار سرمایه اجتماعی بر امنیت عمومی را تأیید می‌نماید.

واژه‌های کلیدی

سرمایه اجتماعی شناختی، سرمایه اجتماعی ساختاری، امنیت عمومی، مدل معادلات ساختاری.

مقدمه

به اهمیت امنیت و سرمایه اجتماعی اشاره دارند. از آن میان می‌توان به مطالعات انجام شده توسط مؤسسه‌های لگاتوم و *SolAbility* اشاره نمود. بر مبنای آمار ارائه‌شده توسط *SolAbility*، میانگین رتبه جهانی سرمایه اجتماعی در سال ۲۰۲۱، ۴۴ بوده است، در این مطالعه از میان ۱۸۰ کشور جهان، امتیاز و رتبه ایران به ترتیب ۴۰،۹ و ۱۰۶ بوده است (Zhongming et al., 2021, 60). مؤسسه لگاتوم نیز از سال ۲۰۰۷ هر ساله شاخص رفاه را برای ۱۶۷ کشور برآورد می‌نماید. در محاسبه این شاخص، دو زیر شاخص ایمنی - امنیت و سرمایه اجتماعی به چشم می‌خورند. در این رتبه‌بندی، رتبه ایران برای شاخص ایمنی - امنیت و سرمایه اجتماعی به ترتیب ۱۳۱ و ۸۹ گزارش شده است (Legatum Prosperity Index, 2021, 50). بر این اساس یکی از چالش‌هایی که امروز اکثر کشورها با آن مواجه‌اند مسئله کاهش امنیت و رو به افول نهادن سرمایه اجتماعی در جوامع است. همان‌طور که پیش‌ازین اشاره شد؛ کشور ما در رتبه‌بندی‌های جهانی به لحاظ سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی از جایگاه مناسبی برخوردار نبوده است. از این رو در راستای پاسخ به این خلاء پژوهشی در مقاله حاضر ضمن تبیین رابطه میان سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی در سطح استان‌های ایران، سطح‌بندی از وضعیت استان‌ها ارائه شده است. فرضیه اصلی پژوهش: سرمایه اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر امنیت عمومی دارد.

اگر امنیت و احساس امنیت میان اعضای جامعه نباشد یا اندک باشد تعاملات و روابط میان افراد جامعه از تنظیم خارج شده و روابط پایدار میان اعضا کمتر برقرار می‌گردد (فعلی و همکاران، ۱۳۹۷، ۳۰). سرمایه اجتماعی یکی از اصلی‌ترین مؤلفه‌هایی که امنیت را ارتقا می‌بخشد و جامعه را سالم، آرام و مطلوب می‌سازد. ماده خامی از جامعه مدنی که از تعامل روزمره مردم به دست می‌آید و به ایجاد ارتباطات و شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر اصول اعتماد، همکاری متقابل و قواعد کنش اجتماعی می‌پردازد. این‌گونه از سرمایه عاملی مهم در تبیین واریانس احساس ناامنی در جامعه محسوب می‌گردد (Lindström, 2003, 11). اهمیت سرمایه اجتماعی تا بدان جاست که شورای جهانی شادی در گزارش سال ۲۰۱۸ خود از آن به‌عنوان یکی از ۶ شرط شادی ملی در هر کشوری یاد نموده است (Helliwell, 2018). جرم، جنایت و خشونت لزوماً فرآیندهایی فردی نیستند، بلکه پدیده‌های اجتماعی هستند که در آن‌ها زمینه و جامعه نقش مهمی ایفا می‌کند، در این میان سرمایه اجتماعی به پیوندی آشکار برای بررسی بیشتر تبدیل می‌شود. سرمایه اجتماعی چسبی است که افراد را در یک جامعه به هم نزدیک می‌نماید و درعین حال مانعی است که گروه‌ها و افراد را درون یک بافت جمعی از هم جدا می‌نماید (Cuesta, 2008, 37-38). مطالعات متعددی در سطح بین‌المللی

روش پژوهش

کالبدی طبقه‌بندی شده است. با بررسی تحقیقات پیشین مرتبط با سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی زیرشاخص‌ها و گویه‌های مورد استفاده شناسایی شد. با در نظر گرفتن مطالعات پیشین و داده‌های خام در دسترس، شاخص‌ها، زیرشاخص‌ها و گویه‌های پژوهش حاضر مشخص گردید. که خلاصه‌ای از آن در جدول (۱) ارائه شده است. پس از شناخت متغیرهای قابل مشاهده بر مبنای پیشینه‌ی تحقیق، با توجه به گستردگی متغیرهای انتخابی در مطالعه حاضر از چندین پایگاه داده مختلف استفاده شده است. منابع گردآوری داده در جدول (۲) ارائه شده است. هدف مطالعه حاضر بررسی همبستگی و میزان تأثیرگذاری سرمایه اجتماعی بر امنیت عمومی است. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای *SPSS*، *Excell* و *Smart PLS*

در مطالعه‌ی حاضر سرمایه اجتماعی در قالب دو گروه سرمایه اجتماعی شناختی و سرمایه اجتماعی ساختاری طبقه‌بندی شده است. سرمایه اجتماعی شناختی دو زیرشاخص اعتماد و هنجار و سرمایه اجتماعی ساختاری، زیرشاخص کیفیت و ساختار شبکه را دربر می‌گیرد. کریشنا به‌خوبی اشاره کرده که سرمایه اجتماعی مفهومی ذهنی است و مستقیماً قابل مشاهده نیست اما مظاهر و پیامدهای رفتاری آن قابل مشاهده و اندازه‌گیری هستند. شاخص دیگر امنیت عمومی است که با توجه به ادبیات موجود در قالب ۴ گروه (امنیت اجتماعی، امنیت زندگی، امنیت اقتصادی و امنیت

جدول ۱- شاخص‌ها، زیرشاخص‌ها و گویه‌های پژوهش.

شاخص	زیر شاخص	گویه‌ها
سرمایه اجتماعی شناختی	اعتماد	اعتماد بین فردی
		اعتماد تمیمیافته
		اعتماد نهادی
سرمایه اجتماعی شناختی	هنجار	همیاری و همکاری
		ظرفیت پذیرش تفاوت‌ها
		احساس اثرگذاری و کارایی
		رضایت از شرایط زندگی
		هنجارهای مثبت و منفی
		پیران و همکاران، ۱۳۸۵
		عبداللهی، ۱۳۸۶
		رحمانی و همکاران، ۱۳۸۶
		قاسمی نوری و توسلی‌زاده، ۱۳۸۷
		صافقی شاهانی و مقصدی، ۱۳۸۹
		قاسمی و همکاران، ۱۳۹۰
		عشایری و همکاران، ۱۳۹۵
		مجمودی و همکاران، ۱۳۹۵
		Takagi et al., 2012
		Akeomak & Ter Weel, 2012
		Roh & Lee, 2013
		Buonanno et al., 2009

سرمایه اجتماعی ساختاری	کیفیت شبکه	قانون‌گرایی	*
		پنداشت از عدالت	*
		احساس تعلق افراد به جامعه	*
		ترجیحات شغلی زنان	*
ساختار شبکه	اهدای خون	*	
	مشارکت در رأی	*	
	مشارکت داوطلبانه	*	
		*	

شاخص	زیر شاخص	گویه‌ها	مهرگان و همکاران، ۱۳۹۱	نصراللهی و اسلامی، ۱۳۹۲	باستانی و رزمی، ۱۳۹۳	مهرگان و دبیری، ۱۳۹۴	متفکر آزاد و همکاران، ۱۳۹۵	محمودی و همکاران، ۱۳۹۵	محمدیان منصور و همکاران، ۱۳۹۷	موسوی و همکاران، ۱۳۹۸	مظفری و متفکر آزاد، ۱۳۹۸	لشکریزاده و همکاران، ۱۳۹۹	Matsukawa & Tatsuki, 2018	Roh & Lee, 2013
امنیت اجتماعی	جرایم خشونت آمیز	قتل	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
		نزاع و درگیری فردی و جمعی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
		خودکشی			*	*	*	*	*	*	*	*		
		اخاذی			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
		چاقو و قمه‌کشی			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	جرایم مالی	سرقت اماکن خصوصی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
		سرقت اماکن دولتی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
		سرقت وسایل نقلیه	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
		صدور چک بلامحل	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
	تصادفات	جرایم علیه نظم عمومی: مواد مخدر کش فشنده				*	*	*	*	*	*	*	*	*
تصادفات دررون شهری				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
تصادفات برون شهری				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
تلفات جاده‌ای				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
مجروح شدگان				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

شاخص	زیر شاخص	گویه‌ها	امینی رازانی و همکاران، ۱۳۹۰	نصراللهی و اسلامی، ۱۳۹۲	مظفری و متفکر آزاد، ۱۳۹۸	محمودی و همکاران، ۱۳۹۵	هزارجریسی و عزیززاده مقدم، ۱۳۹۱	کوهی، ۱۳۹۳	مهدوی و عزیز محمدلو، ۱۳۹۷	صمدی و همکاران، ۱۳۹۱	امیری و رحمانی، ۱۳۸۵	مهرگان و دبیری، ۱۳۹۴	
امنیت زندگی	مخاطرات زندگی	از دست دادن شغل و بیکاری							*		*		
		بی ثباتی سیاسی و شورش‌های اجتماعی							*		*		
		تغییرات زیاد قیمت‌ها و بیش‌بانی اقتصادی							*		*		
		خطر سارقین، جیب‌بره و کلاهبردارها							*		*		
		امنیت غذایی					*	*					
	خدمات بیمه‌ای و اجتماعی	آلودگی هوا			*	*							
		ضریب نفوذ بیمه درمان	*	*		*							
		ضریب نفوذ بیمه اجتماعی	*	*		*							
		نسبت تعداد مراکز ارائه‌دهنده خدمات به تعداد افراد دارای آسیب اجتماعی	*	*		*							
			*	*		*							

شاخص	زیر شاخص	گویه‌ها
امنیت اقتصادی	امنیت استان	درآمد سرانه
		نرخ مشارکت اقتصادی
		ضریب جینی
		نرخ تورم
		نرخ بیکاری
		نرخ فقر
		سطح صنعتی شدن (IND)
امنیت کالبدی		

جدول ۲- منابع گردآوری داده‌ها.

شاخص	زیر شاخص	منبع داده
سرمایه اجتماعی شناختی	اعتماد- هنجار	پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان - موج سوم ۱۳۹۵
سرمایه اجتماعی ساختاری	کیفیت شبکه ساختار شبکه	پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان - موج سوم ۱۳۹۵ سالنامه آماری کشور ۱۳۹۸
امنیت اجتماعی	جرائم خشونت‌آمیز جرائم مالی جرائم علیه نظم عمومی تصادفات	سالنامه آماری کشور ۱۳۹۸ سالنامه آماری ۱۳۹۸- آمار چک‌های مبادله‌ای سایت بانک مرکزی ۱۳۹۹ سالنامه آماری کشور ۱۳۹۸ سالنامه آماری کشور ۱۳۹۸
امنیت زندگی	مخاطرات زندگی خدمات بیمه‌ای و اجتماعی	پیمایش ملی ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان - موج سوم ۱۳۹۵ سالنامه آماری کشور ۱۳۹۸
امنیت اقتصادی	امنیت استان	سالنامه آماری کشور ۱۳۹۸، توزیع درآمد در ایران ۱۳۹۹
امنیت کالبدی	راه ، ساختمان و مسکن	سالنامه آماری ۱۳۹۸- جایگاه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان‌های کشور ۱۳۹۸-۱۳۹۴

داده‌ها انجام شد. با استفاده از این روابط مقادیر عددی تمام اجزا در دامنه صفر و یک قرار می‌گیرند.

$$\frac{X_i - X_{min}}{X_{max} - X_{min}} \quad \text{متغیرهایی نشانگر تأثیرات مثبت}$$

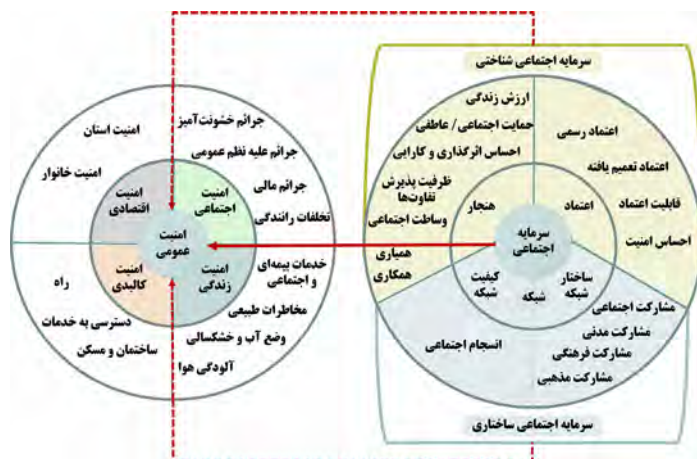
$$\frac{X_{max} - X_i}{X_{max} - X_{min}} \quad \text{متغیرهایی نشانگر تأثیرات منفی}$$

فایل آماده‌شده در نرم‌افزار *Excell* به‌منظور سنجش پایایی و کفایت داده‌ها، وارد نرم‌افزار *SPSS* شد. پس از آن ورودی مورد نیاز نرم‌افزار *Smart PLS* تهیه و مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام شد. به‌منظور مقایسه وضعیت استان‌ها به لحاظ سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی از تحلیل واریانس در نرم‌افزار *SPSS* استفاده شد و در نهایت خروجی تحلیل واریانس در قالب نقشه با استفاده از نرم‌افزار *GIS* ارائه شده است. با توجه به موارد ارائه‌شده در جدول (۱) مدل مفهومی مطالعه حاضر در تصویر (۱) ارائه شده است.

پیشینه پژوهش

۱- سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی بحث داغ^۲ تحقیقات جوامع شهری می‌باشد (Ji-ang & Zhen, 2021, 3) و به مفهومی فوق‌العاده محبوب در علوم اجتماعی تبدیل شده است. محبوبیت آن از این واقعیت ناشی می‌شود که می‌تواند طیف گسترده‌ای از پدیده‌های اجتماعی مانند رشد

تصویر ۱- مدل نظری پژوهش.

نمایند» (Cook et al., 2015, 7). این مفهوم بیانگر قدرت ارتباط بین افراد درون و بیرون جامعه است. عاملی که سیاست‌گذاری برای تشکیل و بازآفرینی جامعه را تسهیل می‌کند و همچنین نتایج یک سیاست را برای بهبود جامعه نشان می‌دهد (Nakano & Washizu, 2021, 1). ایده اصلی این است که شبکه‌های اجتماعی رسمی و غیررسمی، روابط اعتماد و عمل متقابل را تقویت می‌نمایند. این سطوح اعتماد و عمل متقابل^۱ سرمایه‌های هستند که از آن‌ها دارایی‌های بیشتری تولید می‌گردد. پاتنام استدلال می‌کند که تغییرات تکنولوژیکی و اجتماعی از اواسط دهه ۱۹۷۰ منجر به کاهش سرمایه اجتماعی شده است. این ذخایر رو به کاهش سرمایه اجتماعی به نوبه خود به کاهش سطح مشارکت مدنی، اعتماد کمتر به نهادهای سنتی حکومتی و فرسایش روحیه همکاری و تساهل متقابل که برای حل مشکلات جمعی ضروری است، منجر شده است (O'Neill & Gidengil, 2006, 1).

به‌منظور مفهوم‌سازی هرچه‌بهرتر سرمایه اجتماعی در این مطالعه، از تعریف پاتنام در این خصوص استفاده شده است. در مطالعات گوناگون تعاریف مختلفی از سرمایه اجتماعی ارائه شده و بدرستی به این موضوع اشاره نمودند که سرمایه اجتماعی یک مفهوم واحد و تک‌بعدی نیست بلکه مفهومی، ساختاری، پیچیده و چندوجهی است. اگرچه هنوز توافق در مورد ماهیت و تعداد وجوه چندگانه آن به دست نیامده است، تعریف ارائه شده توسط پاتنام که بر جنبه چندبُعدی آن تأکید می‌کند، به‌طور گسترده توسط محققان مورد استناد قرار گرفته است. در واقع عملیاتی کردن سرمایه اجتماعی از نظر شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد در اجتماع جذابیت شهودی دارد زیرا پیدا کردن ارتباط افراد با این ویژگی‌ها در زندگی و جامعه آسان است (Roh & Lee, 2013, 60).

سرمایه اجتماعی شامل دو بُعد ساختاری^۲ و شناختی^{۱۱} است (Amoah, 2019, 2). بُعد ساختاری بیشتر به تعامل با افراد دیگر مانند شبکه اجتماعی، روابط اجتماعی و مشارکت سازمانی اشاره دارد که نشان‌دهنده کاری است که مردم انجام می‌دهند (Li et al., 2021, 2). می‌توان گفت این بُعد به تعداد دفعات تعاملات و وجود ارتباطات در سراسر سلسله‌مراتب و عملکرد بین طرفین اشاره دارد (Whipple et al., 2015, 6). در حقیقت سرمایه اجتماعی ساختاری شامل الگوی روابط بین شبکه بازیگران است (Pérez-Macías et al., 2021, 439). بُعد شناختی سرمایه اجتماعی، منعکس‌کننده نگرش‌ها و گرایش‌هایی است که همکاری بین فردی را ترویج می‌نماید و منعکس‌کننده قدرت

مدرن ایفا می‌کنند؛ مفهوم سرمایه اجتماعی را مطرح کرد (Kilian et al., 2021, 1566). بورديو (۱۹۸۳)، سرمایه اجتماعی را مجموعه‌ای از منابع بالفعل و بالقوه متعلق به افراد یا گروه‌ها می‌داند که با داشتن شبکه‌ای بادوام از روابط کم‌وبیش نهادینه‌شده آشنایی یا شناخت متقابل مرتبط است (Roh & Lee, 2013, 60; Elgar et al., 2011, 1044). به‌زعم وی مشارکت ساکنان و روابط خوب همکاری با دیگر بازیگران جامعه می‌تواند به تخصیص بهینه منابع اجتماعی، به حداکثر رساندن منافع عمومی جامعه، تضمین هماهنگی، نظم زندگی اجتماعی و کاهش هزینه‌های اداره جامعه کمک کند (Jiang & Zhen, 2021, 3). کلمن (۱۹۸۸) بر این موضوع تمرکز داشت که چگونه سرمایه اجتماعی و ساختارهای اجتماعی روابط می‌توانند به منابعی عینی برای استفاده افراد تبدیل شوند (Aldrich & Meyer, 2015, 3). وی در تعریف خود از سرمایه اجتماعی به دو جنبه اجتماعی و سرمایه‌ای آن اشاره دارد. به عقیده وی، وقتی از جنبه سرمایه به آن نگریسته شود، اقداماتی را که برای کنشگران مولد یا سودمند است، تسهیل می‌کند که اگر سرمایه اجتماعی نبود، چنین اقداماتی رخ نمی‌داد (Roh & Lee, 2013, 60). لین سرمایه اجتماعی را به شبکه‌های اجتماعی^۶ روابط متصل می‌کند و آن را به‌عنوان منابعی که در شبکه‌های اجتماعی فرد تعبیه شده است، تعریف می‌نماید، منابعی که می‌توان از طریق پیوند در شبکه‌ها به آن‌ها دسترسی پیدا کرد یا آن‌ها را بسیج نمود (Aldrich & Meyer, 2015, 3). به‌زعم پاتنام (۱۹۹۳) سرمایه اجتماعی «ویژگی‌های سازمان اجتماعی مانند شبکه‌ها، هنجارها و اعتماد است که می‌تواند کارایی جامعه را با تسهیل اقدامات و همکاری برای منافع متقابل بهبود بخشد» (Hu et al., 2020, 272). پاتنام این مفهوم را از طریق مقاله‌ای در مجله دموکراسی با عنوان «بولینگ تکنفره» رایج نمود و سپس آن را به کتابی با همین نام گسترش داد. او بر نقش سرمایه اجتماعی در ایجاد منافع فراتر از سطح فرد در سطح محله و جامعه تمرکز داشت (Aldrich & Meyer, 2015, 4). وی سرمایه اجتماعی را بیان‌کننده رابطه میان افراد یک جامعه می‌داند (Putnam, 2000, 16). به‌زعم پاتنام سرمایه اجتماعی «به ارتباطات میان افرادی که به افراد دیگر ملحق می‌شوند یا گروه‌هایی را تشکیل می‌دهند و به شبکه‌های اجتماعی، هنجارهای عمل متقابل^۷ و قابلیت اعتمادی^۸ که از آنها ناشی می‌شود» اشاره دارد (Christiansen & Niles, 2018, 81). این‌گونه از سرمایه مشارکت‌کنندگان را قادر می‌سازد تا برای پیگیری اهداف مشترک‌شان به شیوه مؤثرتری عمل

با نگرش سلب به امنیت عمومی آن را مساوی با نبود ترس، نبود اجبار، نبود خطر خارجی و رفع نیازمندی‌های اجتماعی می‌داند (حبیبی و همکاران، ۱۳۸۹، ۱۴۶). امنیت عمومی مطلوبی برآمده از جامعه‌ای دارای سرمایه اجتماعی مثبت است، رویکردی ناظر بر سرمایه اجتماعی که در پی ایجاد و حفظ نظم عمومی، کاهش وقوع جرم و حاکمیت قوانین و مقررات است (ترقی و جدی، ۱۳۹۴، ۳۹). جرم‌شناسی سنتی، جرائم رخ داده را در قالب مخاطرات اجتماعی، جمعیت‌شناختی و اعمال جنایتکارانه مورد بررسی قرار می‌داد و به‌ندرت به تأثیرپذیری ویژگی‌های محیط پیرامون بر وقوع جرم توجه داشت (Hirschfeld, 2014, 1057). برخلاف مطالعات بوم‌شناسانه که نشان می‌دهد محرومیت اجتماعی بر توزیع جرم و مجرمین در نواحی شهری تأثیرگذار است. بررسی‌های اخیر پیشنهاد می‌کنند که قطبش اجتماعی^{۱۴} در ترکیب با از دست دادن انسجام اجتماعی یا اثرات جمعی تأثیر معنی‌داری بر سطح جرم و نوع ارتکاب به جرم در قسمت‌های مختلف شهر دارد (Ceccato & Lukyte, 2011, 83). از دیدگاه روانشناسان محیطی، جرم‌گونه‌ای از رفتار است که از ویژگی‌های محیط فیزیکی تأثیر می‌پذیرد. نخستین بار رابطه بین جرم و محیط ساخته‌شده در حوزه طراحی و برنامه‌ریزی شهری در کتاب مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکا توسط جین جیکوبز مطرح شد. وی تأکید داشت که تنوع کاربری اراضی و سطح بالای فعالیت‌های پیاده که فرصتی برای نظارت طبیعی (غیررسمی) هستند، مهم‌ترین ویژگی برای ایمنی محله‌هاست (Sohn, 2016, 86). امروزه مقصود از پیشگیری از جرم، آن مجموعه فعالیت‌ها و تدابیری است که از پایه و اساس مانع وقوع جرم و شکل‌گیری اندیشه جنایی می‌شود و با ریشه‌ها و علل پیدایی جرم مبارزه می‌کند (توسلی و صادقی، ۱۳۹۴، ۴۷). در مطالعه حاضر امنیت عمومی در قالب ۴ گروه امنیت اجتماعی، امنیت زندگی، امنیت اقتصادی و امنیت کالبدی طبقه‌بندی شده است. امنیت اجتماعی به معنی حفظ سیستم اجتماعی به‌گونه‌ای است که اجتماع، خانواده و فرد در مقابل تهدیدها و ناهنجاری‌های اقتصادی-اجتماعی یا شخصی ایمن بوده و از سلامت زندگی خود اطمینان داشته باشند. در چنین جامعه‌ای، امید و اطمینان خاطر افراد به آینده افزایش می‌یابد و میل به رشد و تکامل و حصول یک زندگی سالم بارور می‌گردد (خوش‌فر و همکاران، ۱۳۹۴، ۷۳؛ رسولی و صالحی، ۱۳۹۰، ۱۶۷). اگر نظام اخلاقی بر روابط اجتماعی افراد حاکم باشد، امنیت اجتماعی پایدار محقق می‌گردد؛ ارزش‌ها و هنجارهای مشترک در میان افراد در حیات اجتماعی همراه با شبکه‌ها و تشکلهای اجتماعی افقی مبتنی بر اعتماد این نظام اخلاقی را می‌سازند (فعلی و همکاران، ۱۳۹۷، ۳۰). امنیت اقتصادی به وضعیتی با ثبات از شرایط فعلی و افق روشن آینده اشاره دارد که در آن فرد و جامعه ضمن احساس رهایی از خطر، می‌توانند به تولید، توزیع و مصرف ثروت اقدام نمایند (صیدی، ۱۳۹۹، ۴۱۶). امنیت اقتصادی، مجموعه‌ای به‌هم‌پیوسته از متغیرهای و عوامل است که ماهیتی اقتصادی دارند؛ اما تأثیرگذاری و تأثیرپذیری آن‌ها نه تنها حوزه اقتصادی بلکه حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را شامل می‌شود (صادقی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۵۷).

۳- سرمایه اجتماعی، جرم، انحراف

پاتنام بیان می‌کند که «مناطق با درجه سرمایه اجتماعی بالا دارای فضای عمومی منزه‌تر، مردمان مهربان‌تر و خیابان‌های سرشار از امنیت

ارتباطات در یک جامعه است. روابطی که از طریق مشارکت در انجمن‌ها، گروه‌های اجتماعی محلی و گروه‌های داوطلبانه مستحکم می‌گردد (Borgonovi et al., 2021, 2). بُعد شناختی با حدی که افراد در درون یک شبکه اجتماعی، چشم‌انداز و فهم مشترک را تسهیم می‌کنند سروکار دارد (Whipple et al., 2015, 6) این بُعد از سرمایه اجتماعی به ارزیابی درک افراد از اعتماد، همکاری متقابل و حمایت اشاره دارد که نشان‌دهنده احساس درونی افراد است (Li et al., 2021, 2). اجماع فزاینده‌ای وجود دارد که شاخص‌های تجربی سرمایه اجتماعی را می‌توان با شبکه‌های اجتماعی (مانند: روابط غیررسمی، داوطلبانه، مشارکت سازمانی)، هنجارهای اجتماعی (مانند: هنجارهای مشترک و ارزش‌های مدنی) و اعتماد (مانند: اعتماد نهادی، اعتماد بین‌فردی، اعتماد تعمیم‌یافته) اندازه‌گیری نمود (Li et al., 2021, 2).

اعتماد اجتماعی^{۱۵} جنبه مهمی از تعاملات اجتماعی و مؤلفه مرکزی سرمایه اجتماعی است (Murayama et al., 2014, 2771). این مفهوم در فرایند روابط اجتماعی بین افراد و سازمان‌های اجتماعی با همدیگر متبلور می‌شود (Gundelach & Freitag, 2014, 1237). برای پاتنام، اعتماد عنصر اساسی سرمایه اجتماعی است. به روابط بین فردی و انتظاراتی اشاره دارد که افراد به‌واسطه آن از قوانین پیروی می‌نمایند. او می‌گوید: اعتماد است که «همکاری را تسهیل می‌نماید» (Cox, 2008, 25).

هنجارهای همیاری به‌زعم پاتنام مولدترین جزء سرمایه اجتماعی می‌باشند و این‌گونه تعریف می‌گردند: «من اکنون این کار را برای شما انجام می‌دهم بی‌آنکه فوراً چیزی در مقابل انتظار داشته باشم و شاید حتی بی‌آنکه شما را بشناسم، با این اطمینان که، در طول راه، شما یا دیگری لطف مرا پاسخ خواهید داد» (Putnam, 2000, 45). به عقیده پاتنام، ارتباط پیش‌نیاز تعامل و کنش‌گری است؛ هنجارها و ارزش‌ها در ارتباط، فرصت بروز یافته، شکل گرفته و معنا می‌یابند. لذا تعامل و روابط اجتماعی را می‌بایست ویژگی ذاتی سرمایه اجتماعی و سرمایه اجتماعی را زاده کنش و واکنش‌های افراد دانست؛ کنش‌هایی که در بستر چارچوب‌ها و شبکه‌های اجتماعی مختلف شکل می‌گیرند و خود به آفرینش آن‌ها کمک می‌کنند. بر همین اساس پاتنام روابط اجتماعی افراد و تعاملات آنان با یکدیگر را بنیادی‌ترین جزء سرمایه اجتماعی معرفی می‌کند و شبکه‌ها را به‌عنوان خاستگاه دو مؤلفه دیگر سرمایه اجتماعی یعنی اعتماد و هنجارهای همیاری مطرح می‌سازد. از نظر او شبکه‌های افقی در قالب مشارکت‌های مدنی (انجمن‌ها، باشگاه‌ها و ...) به دلیل چارچوب فرهنگی برای همکاری، مولد هنجارهای اعتماد و همیاری هستند (Putnam, 2000).

۲- امنیت عمومی

امنیت یکی از مباحث کلیدی در توسعه پایدار شهری است. امنیت به شرایطی بازمی‌گردد که فرد از ریسک و خطر به دور باشد. داشتن یک شهر ایمن بخشی از تصویر ذهنی خوب است که به جذب سرمایه‌گذار کمک می‌کند. جرم و ترس از جرم به‌وضوح در چالش با هدف دستیابی به پایداری قرار دارند. در حقیقت شهر ناپایدار به‌وسیله تصاویری از فقر، زوال فیزیکی، افزایش سطح جرم و ترس از جرم تعریف می‌شود (Cato & Lukyte, 2011, 83). درباره تبارشناسی و سیر تحول مفهوم امنیت، صاحب‌نظران دیدگاه‌های متفاوتی دارند؛ به‌عنوان مثال فیشر^{۱۶}

هستند» (Roh & Lee, 2013, 61). نظریه‌های بی‌سازمانی اجتماعی^۴، پاسخ‌هایی را مبتنی بر کنترل اجتماعی غیررسمی در خصوص جرم پیشنهاد می‌نمایند. سامپسون و همکاران مفهوم کارایی جوامع را که مبتنی بر «تمایل [اسکان] برای مداخله جهت خیر عمومی» و پیوندهای اجتماعی یا انسجام بین اعضای جامعه است، ابداع نمودند تا بدین‌وسیله بر مکانیسم‌هایی تأکید نمایند که به‌واسطه آن‌ها جامعه می‌تواند از طریق افزایش کنترل‌های اجتماعی غیررسمی از جرم جلوگیری نماید (Weisburd et al., 2015, 266).

نابسامانی اجتماعی از دیرباز به‌عنوان عامل جنایت مطرح شده است. دورکیم از دانشمندان علوم اجتماعی، ارتباط بین کنترل اجتماعی و سطوح جرم و جنایت را بررسی کرد (Field, 2008, 67). جیکوبز - که معرفی مفهوم سرمایه اجتماعی در جامعه‌شناسی معاصر به او نسبت داده شده است - این مفهوم را برای توضیح چرایی امن‌تر بودن برخی از شهرها نسبت به سایرین، توسعه داد (Jacobs, 1961). وی در کتاب مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکا، استدلال می‌کند که صلح عمومی «عمدتاً به‌واسطه‌ی شبکه‌ی پیچیده و ناخودآگاه از کنترل‌ها و استانداردهای داوطلبانه در میان خود مردم حفظ می‌شود و توسط خود مردم اعمال می‌گردد» (Matsukawa & Tatsuki, 2018, 91). رابرت پاتنام در کتاب «بولینگ تکنفره»، «شبکه‌های»^{۱۷} جیکوبز را به‌عنوان «سرمایه اجتماعی»^{۱۸} یا «شبکه‌های اجتماعی و هنجارهای عمل متقابل و قابلیت اعتمادی که از آن‌ها ناشی می‌شود» مطرح نمود. او یافته‌های تجربی ارائه کرد که در سطوح ایالتی بین جرائم خشونت‌آمیز و شاخص سرمایه اجتماعی ارتباط منفی و قوی وجود دارد. وی مدعی شد «در شرایطی که همه‌چیز برابر باشد، سطوح بالای سرمایه اجتماعی، سطوح پایین‌تر جرم را به همراه دارد» (Putnam, 2000, 308).

روزنفلد و همکاران رابطه بین قتل و سرمایه اجتماعی را با استفاده از داده‌های اعتماد و مشارکت مدنی در نودونه منطقه از ایالات متحده بررسی نمودند. در این تحلیل از معادلات ساختاری استفاده شده است. آنان دریافتند که سرمایه اجتماعی «تأثیر قابل توجهی بر نرخ قتل، جدای از سایر عوامل پیش‌بینی‌کننده» دارد. به گفته نویسنده‌گان، جرم و جنایت محصول ضعف کنترل‌های اجتماعی غیررسمی و ظرفیت کم برای بسیج منابع خارجی رسمی مانند سازمان‌های مجری قانون است (Rosenfeld et al., 2001, 286-7). مطالعات سمپسون و همکاران^{۱۹} (۱۹۹۷) نشان داد که انسجام و انتظارات مشترک در جامعه، نرخ جرم و بی‌نظمی را کاهش می‌دهد، مطالعات کواچی (۱۹۹۹) نشان داد که شبکه‌های قوی اجتماعی با کمک به جوانان برای به‌دست‌آوردن احساس منزلت و عزت نفس، پتانسیل جرائم خشونت‌آمیز را کاهش می‌دهند (Matsukawa & Tatsuki, 2018, 92). پاتنام در مطالعه خود به تمایل عمومی همسالان بزهکار برای تحت تأثیر قرار دادن سایر جوانان در جنایت و الگوهای مثبت و شبکه‌های حمایتی برای دور کردن جوانان از جرم اشاره نمود (Putnam, 2000, 310-13). سمپسون و رادنبوش^{۲۰} بیان داشتند که حتی در جامعه‌ای سیال و پویا مانند شیکاگو، معاصر، هر چه انسجام و انتظارات مشترک جامعه وسیع‌تر باشد، میزان جرم و جنایت و بی‌نظمی کمتر است (Field, 2008, 68). با این حال، برخی از محققان پیشنهاد می‌کنند که سرمایه اجتماعی بهتر است در مراحل اولیه و قبل از اینکه رفتار از کنترل خارج شود وارد شده و به افراد اعتماد و احترام بخشد

(Halpern, 2001, 236). به نظر می‌رسد سرمایه اجتماعی بر میزان فعالیت مجرمانه در یک جامعه و اینکه افراد خاص به رفتار مجرمانه روی آورند یا نه تأثیر دارد. این‌گونه از سرمایه ضمن اینکه می‌تواند رفتار سازمان‌های مجری قانون را شکل دهد، بر احترام مردم به این سازمان‌ها نیز تأثیرگذار است. پلیس و سایر نهادها در جایی که شبکه‌ها قوی هستند و یکپارچگی هنجاری بالاست، مؤثرتر عمل می‌کنند. جوامع با سطوح پایین جرم جنایت و توجه زیاد به پلیس و از سوی پلیس، جوامعی خواهند بود که توسعه و حفظ روابط اجتماعی مؤثر برای آن‌ها آسان است. در مقابل، فروپاشی ناگهانی و شدید سرمایه اجتماعی همواره با افزایش غیرقابل تحمل بیگانگی^{۲۱}، رفتار ضداجتماعی^{۲۲} به‌ویژه در مردان جوان همراه است (Field, 2008, 69). بونانو و همکارانش بیان داشتند که هنجارهای مدنی و نوع‌دوستانه و شبکه‌های انجمنی میزان جرم و جنایت را به میزان قابل توجهی کاهش می‌دهند (Buonanno et al., 2009, 155). روه و لی در مطالعه خود این فرض را مد نظر قرار دادند که سرمایه اجتماعی متشکل از اعتماد عمومی، هنجارهای اجتماعی و مشارکت مدنی، قربانی جرم شدن را کاهش می‌دهد. نتایج نشان داد که سطح بالای سرمایه اجتماعی، احتمال قربانی سرقت^{۲۳} شدن را کاهش می‌دهد اما با قربانی اخاذی^{۲۴} شدن ارتباط معناداری ندارد. از میان ابعاد سه‌گانه سرمایه اجتماعی، اعتماد تعمیم‌یافته و هنجارهای اجتماعی تأثیرات قابل توجهی بر قربانی سرقت شدن در جهت مورد انتظار داشتند (Roh & Lee, 2013, 58). در ژاپن ایشیدا سه نوع سرمایه اجتماعی - درون‌گروهی^{۲۵}، میان‌گروهی^{۲۶} و پیوندی^{۲۷} - را شناسایی کرد و دریافت که خطر جرم به‌وسیله سرمایه اجتماعی درون‌گروهی و میان‌گروهی افزایش می‌یابد اما به‌واسطه سرمایه اجتماعی پیوندی کاهش می‌یابد (Matsukawa & Tatsuki, 2018, 92). تاکاگی و همکاران نظرسنجی را در رابطه با قربانی جرم شدن در یک منطقه مسکونی توکیو انجام دادند و با استفاده از مدل دوربین فضایی^{۲۸} رابطه معکوس بین قربانی جرم شدن با سرمایه اجتماعی یافتند اما این نتیجه توسط رگرسیون چندسطحی پشتیبانی نشد (Takagi et al., 2012, 1895).

آکچوماک و ترویل در مطالعه خود بیان داشتند در تبیین اینکه چرا جرم جنایت در فضا تا این حد ناهمگون است، سرمایه اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار است. آنان سرمایه اجتماعی را به‌عنوان یک ساختار نهفته متشکل از شاخص‌هایی چون اهدای خون، مشارکت در رأی، مشارکت داوطلبانه و اعتماد در نظر گرفتند. نتایج نشان داد که پس از کنترل شاخص‌های اجتماعی - اقتصادی به‌صورت هم‌زمان مؤلفه برون‌زای سرمایه اجتماعی با نرخ جرم فعلی همبستگی معنادار و منفی دارد و در نهایت با استفاده از تحلیل استحکام نشان دادند که چرا برخی از شاخص‌های سرمایه اجتماعی در تحقیقات کاربردی مفیدتر از سایرین هستند (Akçomak & Ter Weel, 2012, 232). ماتسوکا و تاتسوکا به‌منظور دستیابی به مدلی نظری برای سرمایه اجتماعی بر مبنای پیشگیری از جرم، انجمن‌های محله‌ای توکیو را مورد بررسی قرار دادند. با استفاده از داده‌های نظرسنجی و سوابق پلیس برای جرائم خیابانی و سرقت از منازل به‌وسیله مدل معادلات ساختاری نشان دادند که تلاش‌های ساکنان می‌تواند سرمایه اجتماعی را افزایش داده و منجر به ایمنی و امنیت جامعه به لحاظ ذهنی و عینی گردد. آنان همچنین دریافتند که سرمایه اجتماعی تأثیر قابل توجهی در کاهش جرائم خیابانی

رابطه میان سرمایه اجتماعی ساختاری و امنیت عمومی، (۲) تبیین رابطه میان سرمایه اجتماعی شناختی و امنیت عمومی، (۳) تبیین رابطه میان سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی.

برازش مدل اندازه‌گیری

دومین گام در روش معادلات ساختاری برازش مدل اندازه‌گیری است. در این مرحله رابطه بین متغیرهای پنهان و متغیرهای آشکار متناظرشان تبیین می‌گردد (برای مثال در مطالعه حاضر، متغیر پنهان سرمایه اجتماعی شناختی از ۱۴ متغیر آشکار تشکیل شده است که به اعتماد بین فردی، اعتماد نهادی، اعتماد تعمیم‌یافته، همیاری و همکاری، احساس اثرگذاری و کارایی، رضایت از شرایط زندگی و هنجارهای مثبت و منفی اشاره دارند). در این مرحله اعتبار سازه‌ها، پایایی و روایی بررسی می‌شود. در این زمینه لارکر (۱۹۸۱)، سه ملاک را معرفی کرده که شامل اعتبار هر یک از گویه‌ها، پایایی ترکیبی (CR) هر یک از سازه‌ها و متوسط واریانس استخراج شده (AVE) است. در مورد اعتبار هر یک از گویه‌ها مقدار بار عاملی ۰/۶ و بیشتر در تحلیل عاملی تأییدی مؤید این مطلب است که واریانس بین سازه و شاخص‌های آن از واریانس خطای اندازه‌گیری آن سازه بیشتر بوده و پایایی در مورد آن مدل اندازه‌گیری قابل قبول است (پورا احمد و همکاران، ۱۳۹۶). در مرحله اول اجرای مدل گویه‌های دارای بار عاملی کمتر از ۰/۶ از مدل حذف شدند. پس از حذف این گویه و اطمینان از اینکه تمامی گویه‌های دارای بار عاملی بیشتر از ۰/۶ هستند. میزان آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و میزان میانگین واریانس استخراج شده^{۳۲} محاسبه گردید که در جدول (۴) ارائه شده است. هرگاه همبستگی بین نمرات گویه‌هایی که خصیصه‌ای واحد را تشکیل می‌دهند بالا باشد سازه دارای اعتبار همگراست. به‌منظور محاسبه روایی همگرا دو شاخص پایایی ترکیبی و AVE مورد استفاده قرار می‌گیرد. سه شرط روایی همگرا عبارتند از: $(AVE > 0.4)$ ، $(CR > 0.7)$ ، $(CR > AVE)$. همان‌طور که در جدول شماره ۴ (۴) قابل مشاهده است، داده‌ها دارای روایی همگرا می‌باشند.

برازش مدل ساختاری

در سومین گام، روابط بین متغیرهای پنهان مورد بررسی قرار می‌گیرد. معیارهای مورد بررسی شامل ضریب معناداری (T-Value) و ضریب مسیر (P-Value) می‌باشند. اگر مقدار آماره T بیشتر از ۱/۹۶ باشد به این معنا است که روابط در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار بوده و بیانگر

دارد اما در خصوص سرقت تأثیری دیده نشد. این‌گونه از سرمایه ترس از جرم را کاهش داده و احساس رفاه را برای خانواده‌ها و سالمندان افزایش داده است. آنان بیان داشتند که از طریق توانمندسازی جامعه می‌توان به پیشگیری از جرم^{۲۹} و افزایش احساس امنیت کمک نمود. در حقیقت سرمایه اجتماعی به‌واسطه کاهش ترس از جرم و جنایت و افزایش درک خانواده و دوستی با سالمندان، تأثیر بسزایی در زیست‌پذیری جامعه دارد (Matsukawa & Tatsuki, 2018, 89).

۴- تحلیل یافته‌ها (بحث)

به‌منظور پاسخگویی به فرضیات تحقیق داده‌های پژوهش با استفاده از مدل انعکاسی معادلات ساختاری و روش حداقل مربعات جزئی^{۳۰} با نرم‌افزار اسمارت پی ال اس^{۳۱} تحلیل گردید. این مدل به دلیل انجام معادلات پیچیده با حجم اندک و عدم حساسیت به نرمال بودن توزیع داده بسیار مورد توجه می‌باشد. پیش از اجرای مدل معادلات ساختاری نیاز است تا همبستگی متغیرها با سازه اصلی پژوهش بررسی گردد. به همین منظور همبستگی پیرسون متغیرها با یکدیگر و با سازه اصلی پژوهش مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در مبحث روش‌شناسی اشاره شد که داده‌های خام با استفاده از فرمول‌های ذکر شده همسو و نرمال شدند، پس از انجام شدن این محاسبات برای تمامی گویه‌ها از میانگین جبری گویه‌های متعلق به هر شاخص، شاخص مورد نظر ساخته شد. برای ساخت هر کدام از شاخص‌ها از دستور *compute* در نرم‌افزار *SPSS* استفاده شد. در مرحله بعد همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش محاسبه گردید، که نتایج آن شرح جدول (۳) می‌باشد. نتایج تحلیل همبستگی نشان می‌دهد که بین متغیر وابسته امنیت عمومی با سرمایه اجتماعی ساختاری و سرمایه اجتماعی شناختی در سطح ۹۹ درصد اطمینان ارتباط معنادار وجود دارد ($p=0.000$). میزان همبستگی پیرسون (۰/۶۹۱ و ۰/۶۶۵) نشان می‌دهد که روابط میان متغیرها قوی (میزان معناداری در بازه ۰/۸ تا ۰/۶) و مثبت است. به عبارت دیگر با افزایش سرمایه اجتماعی شناختی و ساختاری، امنیت عمومی نیز افزایش می‌یابد و بالعکس با کاهش این دو گونه سرمایه از سطح امنیت عمومی کاسته می‌شود. گام اول در مدل‌سازی معادلات ساختاری ترسیم مدل می‌باشد. در مراحل بعد مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری برازش می‌شود. محاسبات معادلات ساختاری مرتبه سوم و به‌صورت مجزا انجام شد. (۱) تبیین

جدول ۳- همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش (** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed))

امنیت کالبدی	امنیت اقتصادی	سرمایه اجتماعی	امنیت عمومی	سرمایه اجتماعی شناختی	امنیت زندگی	امنیت اجتماعی	سرمایه اجتماعی ساختاری	سرمایه اجتماعی ساختاری
							1	سرمایه اجتماعی ساختاری
						1	0.556**	امنیت اجتماعی
					1	0.069	0.519**	امنیت زندگی
				1	0.527**	0.498**	0.761**	سرمایه اجتماعی شناختی
			1	0.665**	0.741**	0.673**	0.691**	امنیت عمومی
		1	0.736**	0.960**	0.575**	0.558**	0.904**	سرمایه اجتماعی
	1	-0.429*	-0.087	-0.394*	0.065	-0.417*	-0.453*	امنیت اقتصادی
1	0.282	-0.418*	-0.294	-0.366*	-0.251	-0.221	-0.414*	امنیت کالبدی

باشد نشان از بالابودن سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی دارد. در مرحله بعد استان‌ها به لحاظ امنیت عمومی و سرمایه اجتماعی در ۳ گروه به شرح جدول (۶) طبقه‌بندی شدند. این طبقه‌بندی همراه با میزان امنیت عمومی و سرمایه اجتماعی به‌دست‌آمده در هر یک از استان‌ها به ترتیب در نقشه (۱ و ۲) ارائه شده است. به‌منظور بررسی اختلاف معنادار بین گروه‌ها از آزمون آنوا استفاده شد. نتایج آزمون آنوا برای امنیت عمومی و سرمایه اجتماعی در جدول (۷) ارائه شده است. میزان معناداری به‌دست‌آمده برای امنیت عمومی کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، این نتیجه حاکی از آن است که حداقل بین دو گروه از نظر امنیت اختلاف معنادار وجود دارد. نتایج آزمون‌های تعقیبی (LSD, Tukey HSD) نشان می‌دهد که به لحاظ امنیت عمومی، بین تمامی گروه‌ها مورد بررسی اختلاف معنادار وجود دارد (جدول ۸). میزان معناداری به‌دست‌آمده برای سرمایه اجتماعی کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، این نتیجه نشان می‌دهد که حداقل بین دو گروه از نظر سرمایه اجتماعی اختلاف معنادار وجود دارد. نتایج آزمون‌های تعقیبی (LSD, Tukey HSD) نشان می‌دهد که به لحاظ سرمایه اجتماعی، بین تمامی گروه‌ها مورد بررسی اختلاف معنادار وجود دارد (جدول ۹).

مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی انجام شد. سرمایه اجتماعی در قالب دو گروه سرمایه اجتماعی شناختی (اعتماد، هنجار) و سرمایه اجتماعی ساختاری (شبکه) و امنیت عمومی در قالب ۴ گروه، امنیت زندگی، امنیت اجتماعی، امنیت اقتصادی و امنیت کالبدی بررسی گردید. برای سنجش رابطه میان دو متغیر سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی از معادلات ساختاری و روش حداقل مربعات جزئی استفاده شد. در گام اول بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی ساختاری با ۴ گونه امنیت، مشخص شد که بین سرمایه اجتماعی ساختاری با امنیت اقتصادی و امنیت کالبدی رابطه معنادار وجود ندارد. اما میان سرمایه اجتماعی ساختاری با امنیت

صحت ارتباط بین متغیرهای مکنون با سازه اصلی پژوهش است. ضریب تأثیر مسیر بیان‌کننده وجود رابطه علی خطی، شدت و جهت این رابطه بین دو متغیر مکنون است و در حقیقت همان ضریب رگرسیون در حالت استاندارد است که هر چقدر به ۱ نزدیک‌تر باشد، نشان‌دهنده رابطه‌ی قوی‌تر بین دو متغیر است.

در مطالعه حاضر شاخص نیکویی برازش مدل (RSMR) مساوی ۰/۱ به دست آمد و میزان شاخص NFI (میزان این آماره هر چقدر به ۱ نزدیک‌تر باشد، بهتر است) نیز در سطح قابل قبولی قرار دارد که نشان‌دهنده برازش خوب مدل می‌باشد.

همان‌طور که در جدول (۵) قابل ملاحظه است، بین سرمایه اجتماعی ساختاری و سرمایه اجتماعی شناختی با امنیت اقتصادی و امنیت کالبدی رابطه معنادار دیده نشده است. این امر حاکی از این است که فرض تحقیق مبنی بر تأثیر مثبت و معنادار سرمایه اجتماعی ساختاری و سرمایه اجتماعی شناختی بر امنیت اقتصادی و امنیت کالبدی رد می‌شود. درحالی‌که فرض تأثیرگذاری مثبت و معنادار سرمایه اجتماعی شناختی و سرمایه اجتماعی ساختاری بر امنیت اجتماعی و امنیت زندگی با ۹۵ درصد اطمینان تأیید می‌گردد. با حذف دو شاخص امنیت اقتصادی و امنیت کالبدی از مدل و سنجش مجدد ارتباط میان سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی (تشکیل شده از امنیت اجتماعی و امنیت زندگی) نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی بر امنیت عمومی تأثیر مثبت و معنادار دارد. با استفاده از برازش مدل اندازه‌گیری مشخص شد که کدام‌یک از متغیرهای آشکار سازنده سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی دارای بار عاملی بالاتر از ۰/۶ هستند و توانایی بیشتری در تبیین سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی دارند پس از شناخت این متغیرهای آشکار (گویه‌ها) با استفاده از میانگین جبری آن‌ها در نرم‌افزار SPSS، دو شاخص سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی برای هر یک از استان‌ها ساخته شد. هر قدر که میزان این شاخص‌ها به یک نزدیک‌تر

جدول ۴- ضریب آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و میانگین واریانس استخراج‌شده.

نام متغیر	ضریب آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی (CR)	میانگین واریانس استخراج‌شده (AVE)
سرمایه اجتماعی ساختاری	۰.۸۵۸	۰.۸۹۳	۰.۵۴۷
امنیت اجتماعی	۰.۸۴۴	۰.۸۸۳	۰.۵۳۶
امنیت زندگی	۰.۸۷۳	۰.۹۰۷	۰.۶۶۱
امنیت اقتصادی	۰.۶۱۳	۰.۷۹۰	۰.۵۶۰
امنیت کالبدی	۰.۷۷۹	۰.۸۴۸	۰.۵۸۶
سرمایه اجتماعی شناختی	۰.۹۳۰	۰.۹۴۱	۰.۵۴۲
امنیت اجتماعی	۰.۸۴۴	۰.۸۸۳	۰.۵۲۸
امنیت زندگی	۰.۸۷۳	۰.۹۰۸	۰.۶۶۵
امنیت اقتصادی	۰.۶۱۳	۰.۷۹۱	۰.۵۶۲
امنیت کالبدی	۰.۷۷۹	۰.۸۵۰	۰.۵۸۸
سرمایه اجتماعی ساختاری	۰.۸۵۸	۰.۸۹۳	۰.۵۴۸
سرمایه اجتماعی شناختی	۰.۹۲۲	۰.۹۳۶	۰.۵۵۶
امنیت عمومی	۰.۷۹۷	۰.۸۴۹	۰.۴۱۳

اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود.

اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی و امنیت زندگی رابطه معنادار بود.

هرچند براساس پیشینه تحقیق دریافتیم که ۴ شاخص امنیت اقتصادی، امنیت کالبدی، امنیت اجتماعی و امنیت زندگی، امنیت

جدول ۵- آزمون فرضیات (ارتباط بین ابعاد و شاخص‌های پژوهش).

نام متغیر	ضریب اتای کرونیاج	پایایی ترکیبی (CR)	میانگین واریانس استخراج شده (AVE)
سرمایه اجتماعی ساختاری	۰.۸۵۸	۰.۸۹۳	۰.۵۴۷
امنیت اجتماعی	۰.۸۴۴	۰.۸۸۲	۰.۵۲۶
امنیت زندگی	۰.۸۷۳	۰.۹۰۷	۰.۶۶۱
امنیت اقتصادی	۰.۶۱۳	۰.۷۹۰	۰.۵۶۰
امنیت کالبدی	۰.۷۷۹	۰.۸۴۸	۰.۵۸۶
سرمایه اجتماعی شناختی	۰.۹۳۰	۰.۹۴۱	۰.۵۴۲
امنیت اجتماعی	۰.۸۴۴	۰.۸۸۳	۰.۵۲۸
امنیت زندگی	۰.۸۷۳	۰.۹۰۸	۰.۶۶۵
امنیت اقتصادی	۰.۶۱۳	۰.۷۹۱	۰.۵۶۳
امنیت کالبدی	۰.۷۷۹	۰.۸۵۰	۰.۵۸۸
سرمایه اجتماعی ساختاری	۰.۸۵۸	۰.۸۹۳	۰.۵۴۸
سرمایه اجتماعی شناختی	۰.۹۳۳	۰.۹۳۶	۰.۵۵۶
امنیت عمومی	۰.۷۹۷	۰.۸۴۹	۰.۴۱۳

جدول ۶- استان‌های واقع در هر یک از گروه‌ها آزمون مقایسه میانگین.

شاخص	گروه	تعداد استان‌ها	نام استان‌ها
امنیت عمومی	۱- امنیت عمومی کم	۱۵	خراسان رضوی، خراسان شمالی، چهارمحال و بختیاری، اصفهان، سمنان، کرمانشاه، همدان، خوزستان، لرستان، مرکزی، تهران، قزوین، البرز، مازندران و گیلان.
	۲- امنیت عمومی متوسط	۱۳	آذربایجان شرقی، اردبیل، کردستان، زنجان، قم، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان، یزد، خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان، کرمان و هرمزگان.
	۳- امنیت عمومی زیاد	۳	فارس، بوشهر، آذربایجان غربی
سرمایه اجتماعی	۱- سرمایه اجتماعی ضعیف	۱۴	خراسان رضوی، سمنان، اصفهان، مازندران، گیلان، قزوین، تهران، البرز، مرکزی، همدان، کرمانشاه، لرستان، خوزستان، چهارمحال و بختیاری
	۲- سرمایه اجتماعی متوسط	۱۳	خراسان شمالی، گلستان، اردبیل، آذربایجان شرقی، زنجان، قم، ایلام، کهگیلویه و بویراحمد، یزد، خراسان جنوبی، کرمان، سیستان و بلوچستان، هرمزگان
	۳- سرمایه اجتماعی قوی	۴	فارس، بوشهر، آذربایجان غربی، کردستان

جدول ۷- آنوا (امنیت عمومی - سرمایه اجتماعی).

شاخص	مجموعه مجذورات (sum of squares)	درجه آزادی (df)	میانگین مجذورات (mean Square)	اماره (F)	معناداری (sig)
امنیت عمومی	۰.۵۸۹	۲	۰.۲۹۴	۴۰.۲۱۸	۰.۰۰۰
	۰.۲۰۵	۲۸	۰.۰۰۷		
سرمایه اجتماعی	۰.۷۹۴	۳۰			
	۰.۶۸۰	۲	۰.۳۴۰	۶۳.۰۲۹	۰.۰۰۰
	۰.۱۵۱	۲۸	۰.۰۰۵		
	۰.۸۳۱	۳۰			

جدول ۹- ضرایب معناداری آزمون‌های مقایسه میانگین گروه‌ها به لحاظ سرمایه اجتماعی

گروه‌ها	ضریب معناداری (Sig.)	
	LSD	Tukey HSD
سرمایه اجتماعی ضعیف و متوسط *	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
سرمایه اجتماعی ضعیف و قوی *	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
سرمایه اجتماعی متوسط و قوی *	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰

تفاوت در هر دو روش در سطح ۹۵٪ معنادار است.

جدول ۸- ضرایب معناداری آزمون‌های مقایسه میانگین گروه‌ها به لحاظ امنیت عمومی

گروه‌ها	ضریب معناداری (Sig.)	
	LSD	Tukey HSD
امنیت عمومی کم و متوسط *	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
امنیت عمومی کم و زیاد *	۰.۰۰۰	۰.۰۰۰
امنیت عمومی متوسط و زیاد *	۰.۰۰۳	۰.۰۰۹

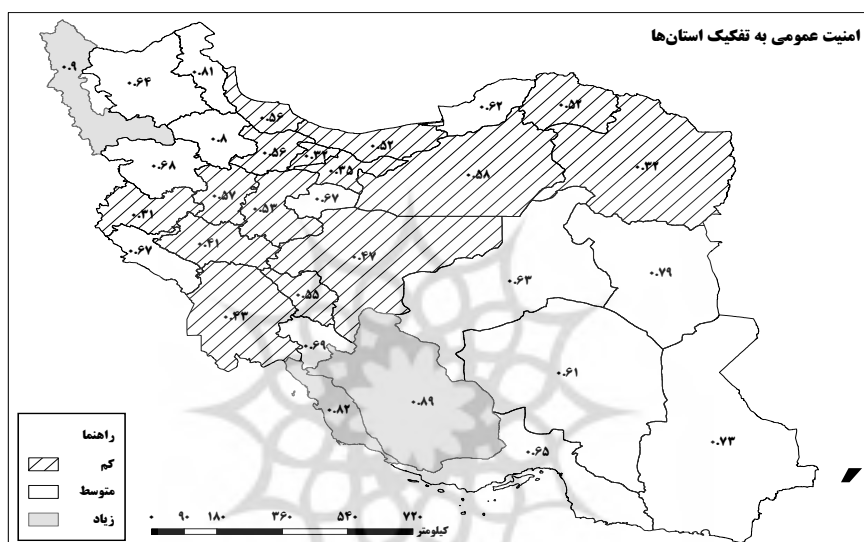
تفاوت در هر دو روش در سطح ۹۵٪ معنادار است.

نقشه‌های (۱ و ۲) قابل مشاهده است با افزایش میزان سرمایه اجتماعی، امنیت عمومی نیز افزایش یافته است. امنیت اجتماعی در قالب ۴ گروه تعریف گردید (جرائم خشونت‌آمیز، جرائم مالی، جرائم علیه نظم عمومی (جرائم مرتبط با مواد مخدر) و تصادفات)، تصادفات، تصادفات انعکاسی از رعایت نکردن قانون و مقررات، جرم و جنایت انعکاسی از قانون شکنی می‌باشند. اکثر نظریه‌پردازان بیان می‌دارند که کاهش سطح همبستگی هنجاری، نبود حمایت اجتماعی و در کل کاهش سرمایه اجتماعی علت اصلی جرم و به عبارتی ناامنی هستند

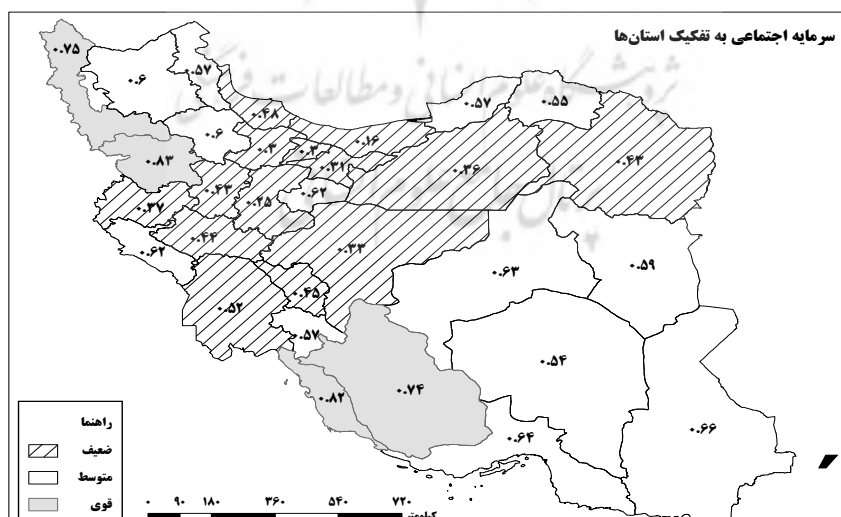
عمومی را می‌سازند اما در مطالعه حاضر بین دو شاخص امنیت کالبدی و امنیت اقتصادی با سرمایه اجتماعی رابطه معنادار دیده نشد. بنابراین در گام سوم رابطه میان سرمایه اجتماعی شناختی و ساختاری با امنیت عمومی (متشکل از امنیت اجتماعی و امنیت زندگی) مورد بررسی قرار گرفت، نتایج حاکی از این است که این دو گونه سرمایه اجتماعی بر افزایش امنیت عمومی تأثیر گذارند و ۵۵/۶ درصد از تغییرات واریانس متغیر امنیت عمومی را تبیین می‌نمایند. نتایج آزمون معادلات ساختاری در شکل زیر بیان شده است.

در گام چهارم ۳۱ استان کشور به لحاظ میزان سرمایه اجتماعی و امنیت عمومی در قالب ۳ گروه پهنه‌بندی شدند. همان‌طور که در

نقشه ۱- امنیت عمومی به تفکیک استان‌ها.

نقشه ۲- سرمایه اجتماعی به تفکیک استان‌ها.

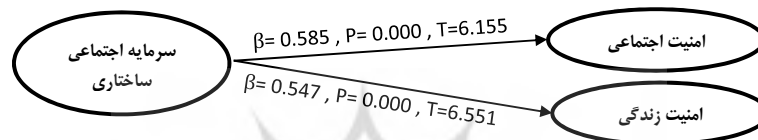
نتیجه

داشت. در خصوص سرقت از اماکن خصوصی، منازل، مغازه، اتومبیل و وسایل خودرو نیز رابطه معنادار دیده شده یعنی هر چه میزان سرمایه اجتماعی افزایش یابد میزان جرائم مرتبط با سرقت کاهش می‌یابد و امنیت اجتماعی آن جامعه افزایش می‌یابد مشابه این نتایج در مطالعات

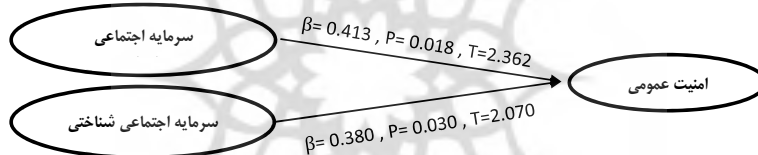
مطالعه حاضر نیز نشان داد که بین سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. اما بیشترین ارتباط میان سرمایه اجتماعی با جرائم مالی دیده شد و از میان جرائم خشونت‌آمیز تنها میان نزاع و درگیری جمعی با سرمایه اجتماعی رابطه معنادار وجود

بیمه‌ای و اجتماعی و مخاطرات زندگی را دربر داشت. بین سرمایه اجتماعی شناختی و ساختاری با بخش مربوط به خدمات بیمه‌ای و اجتماعی رابطه معنادار دیده نشده اما در خصوص مخاطرات زندگی روابط معنادار دیده شد. ۱۵ متغیر قابل مشاهده، متغیر پنهان مخاطرات زندگی را تشکیل دادند. از میان این مخاطرات، ۵ مورد تأثیرگذاری بیشتری داشتند و ارتباط قوی‌تری بین آن‌ها با متغیرهای سرمایه اجتماعی دیده شد. این ۵ مورد عبارت‌اند از: (۱) از دست دادن شغل و بیکاری، (۲) بی‌ثباتی سیاسی و شورش‌های اجتماعی، (۳) تغییرات زیاد قیمت‌ها و بی‌ثباتی اقتصادی، (۴) خطر سارقین، جیب‌برها و کلاهبردارها و (۵) پارازیت‌های ماهواره‌ای. مردم در خصوص این موارد زندگی خود را در معرض خطر ارزیابی نمودند. هر جا که میزان این خطرات پایین‌تر ارزیابی شد، سرمایه اجتماعی بالاتر بود. می‌توان گفت با افزایش سرمایه اجتماعی، امنیت زندگی افزایش داشت و مردم زندگی خود را کمتر در معرض تهدید می‌دیدند.

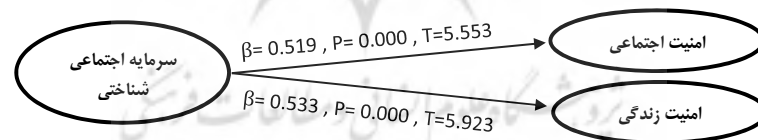
روه ولی^{۳۳} (۲۰۱۳) دیده شد؛ آنان دریافتند که سرمایه اجتماعی احتمال قربانی سرت شدن را کاهش می‌دهد. در مطالعه یحیی‌زاده‌فر و همکاران بیان شده که آمارهای مربوط به چک برگشتی به‌عنوان وسیله‌ای برای تسهیل فعالیت‌های اقتصادی بهتر از سایر شاخص‌های رایج می‌تواند وضعیت کاهش سرمایه اجتماعی را در ایران نشان دهد اما در مطالعه حاضر رابطه معناداری بین چک‌های برگشتی به‌عنوان جرائم مالی با سرمایه اجتماعی دیده نشد. جرائم مالی در مطالعه حاضر به ۴ گروه (سرت اماکن خصوصی، سرت اماکن دولتی، سرت وسیله نقلیه و صدور چک بلامحل) تقسیم شده است. هر چند یافته‌ها ما را ارتباط معنادار میان صدور چک بلامحل و سرمایه اجتماعی را تأیید نکرد اما میان گونه‌ها مختلف سرت با سرمایه اجتماعی رابطه معنادار دیده شد براین اساس می‌توان بیان داشت که افزایش در سرمایه اجتماعی ساختاری و شناختی می‌تواند تأثیر قابل توجهی در کاهش جرائم به‌ویژه انواع سرت داشته باشد. امنیت زندگی در این مطالعه دو گروه متغیر خدمات

تصویر ۲- نتیجه برازش مدل ساختاری ارتباط میان سرمایه اجتماعی ساختاری با امنیت اجتماعی و امنیت زندگی.

تصویر ۳- نتیجه برازش مدل ساختاری ارتباط میان سرمایه اجتماعی شناختی با امنیت اجتماعی و امنیت زندگی.

تصویر ۴- نتیجه برازش مدل ساختاری ارتباط میان سرمایه اجتماعی ساختاری و سرمایه اجتماعی شناختی با امنیت عمومی.

پی‌نوشت‌ها

27. linking.
28. Spatial Durbin Model (SDM).
29. Fear of Crime.
30. Partial Least Squares.
31. Smart Pls.
32. Average Variance Extracted.
33. Roh & Lee.
1. Krishna, 2002.
2. Hot Spot.
3. Involvement .
4. Social Distinction.
5. Social Inequality.
6. Social Networks.
7. Norms of reciprocity.
8. Trustworthiness.
9. Trust and Reciprocity.
10. Structural.
11. Cognitive.
12. Social Trust.
13. Fisher.
14. Social Polarisation.
15. Social Disorganization Theories.
16. Social Dislocation.
17. Networks.
18. Social Capital.
19. Sampson et al.
20. Sampson & Raudenbush, 1999.
21. Alienation.
22. Antisocial Behavior.
23. Robbery.
24. Burglary.
25. Bonding.
26. Bridging.

فهرست منابع

احمدی، منیژه؛ محمدی یگانه، بهروز، و سنایی مقدم، سروش (۱۳۹۶)، تحلیل اثرات سرمایه اجتماعی در کاهش فقر خانوارهای روستایی (مطالعه موردی: دهستان پشته زیلایی، استان کهگیلویه و بویراحمد)، فصلنامه علمی پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، دوره ۱۰، شماره ۱ (پیاپی ۳۷)، صص ۹۳-۱۰۷.

امیری، میثم؛ رحمانی، تیمور (۱۳۸۵)، بررسی آثار سرمایه اجتماعی درون و برون گروهی بر رشد اقتصادی استان‌های ایران، جستارهای اقتصادی، دوره ۳،

شماره ۶، صص ۱۱۱-۱۵۲.

امینی رارانی، مصطفی؛ موسوی، میرطاهر، و رفیعی، حسن (۱۳۹۰)، رابطه سرمایه اجتماعی با سلامت اجتماعی در ایران، فصلنامه علمی-پژوهشی *رفاه اجتماعی*، دوره ۱۱، شماره ۴۲، صص ۲۰۳-۲۲۸.

باستانی، علیرضا؛ رزمی، سید محمدجواد (۱۳۹۳)، رتبه‌بندی غیرمستقیم استان‌های ایران برحسب سرمایه اجتماعی، فصلنامه علمی-پژوهشی *رفاه اجتماعی*، دوره ۱۴، شماره ۵۵، صص ۴۵-۷۷.

بریمانی، فرامرز؛ راستی، هادی؛ دهانی، میثم، و جهان تیغ، راضیه (۱۳۹۵)، تحلیل رابطه فقر و سرمایه اجتماعی؛ مطالعه موردی: سکونتگاه‌های مرزی استان سیستان و بلوچستان، *پژوهش‌های روستایی*، دوره ۷، شماره ۳ (پیاپی ۲۷)، صص ۴۴۱-۴۵۳.

پیران، پرویز؛ موسوی، میرطاهر، و شبانی، ملیحه (۱۳۸۵)، کارپایه مفهومی و مفهوم‌سازی سرمایه اجتماعی (با تأکید بر شرایط ایران)، فصلنامه علمی-پژوهشی *رفاه اجتماعی*، دوره ۶، شماره ۲۳، صص ۹-۴۴.

ترقی، علیرضا؛ جدی، مجید (۱۳۹۴)، بررسی رویکردهای تحقق امنیت عمومی از منظر سرمایه اجتماعی، فصلنامه *امنیت ملی*، دوره ۵، شماره ۱۸، صص ۳۹-۶۰.

توسلی، محمدحسن؛ صادقی، محمدامین (۱۳۹۴)، آموزه‌های اسلامی پیشگیری از جرم، بصیرت و تربیت اسلامی، دوره ۱۲، شماره ۳۲، صص ۴۳-۷۳.

حبیبی، کیومرث؛ سرکارگر اردکانی، علی، و نظری عدلی، سعید (۱۳۸۹)، *آسیب‌پذیری شهری و GIS*، تهران: دانشگاه جامع امام حسین (ع)، چاپ اول.

حمیدی‌زاده، علی (۱۳۹۷)، واکاوی افول سرمایه اجتماعی در ایران، مدیریت سرمایه/اجتماعی، دوره ۵، شماره ۱، صص ۹۱-۱۰۹.

خوش‌فر، غلامرضا؛ محمدی، آرزو؛ محم‌دزاده، فاطمه؛ محمدی، راضیه، و اکبرزاده، فاطمه (۱۳۹۴)، امنیت اجتماعی و سلامت اجتماعی (مطالعه موردی: جوانان ۱۵-۲۹ ساله شهر قاین)، *مجله مطالعات اجتماعی/ایران*، دوره ۹، شماره ۱، صص ۷۱-۱۰۲.

رحمانی، تیمور؛ عباسی‌نژاد، حسین، و امیری، میثم (۱۳۸۶)، بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر رشد اقتصادی ایران مطالعه موردی: استان‌های کشور با روش اقتصادسنجی فضایی، فصلنامه *پژوهش‌های اقتصادی*، دوره ۶، شماره ۲، صص ۲۶-۱.

رسولی، رضا؛ صالحی، علی (۱۳۹۰)، بررسی و تبیین عوامل مؤثر بر امنیت اجتماعی جوانان، دانش انتظامی، دوره ۱۲، شماره ۲، صص ۱۶۶-۲۰۱.

زاهدی، محمدجواد؛ ملکی، امیر، حیدری، امیرارسلان (۱۳۸۷)، فقر و سرمایه اجتماعی، *رفاه اجتماعی*، دوره ۷، شماره ۲۸، صص ۷۹-۱۰۶.

شادی‌طلب، ژاله؛ حجتی کرمانی، فرشته (۱۳۸۷)، فقر و سرمایه اجتماعی در جامعه روستایی، *رفاه اجتماعی*، دوره ۷، شماره ۲۸، صص ۳۵-۵۶.

صادقی شاهدانی، مهدی؛ مقصودی، حمیدرضا (۱۳۸۹)، سنجش سرمایه اجتماعی استان‌های کشور با استفاده از روش تحلیل سلسله‌مراتبی، *دانش سیاسی*، دوره ۶، شماره ۲، صص ۱۳۹-۱۷۶.

صادقی، حسین؛ گلوئی، امین، و خوشخو، اعظم (۱۳۹۳)، برآورد روند شاخص امنیت اقتصادی در ایران (کاربرد منطق فازی)، *دوفصلنامه علمی مطالعات و سیاست‌های اقتصادی*، دوره ۱، شماره ۲، پیاپی ۲، صص ۱۵۳-۱۷۰.

صمدی، علی حسین؛ مرزبان، حسین، و اسدیان فلاحیه، کوثر (۱۳۹۱)، سرمایه انسانی، سرمایه اجتماعی و رشد اقتصادی مطالعه موردی اقتصاد ایران (۱۳۵۰-۱۳۸۷)، فصلنامه علمی-پژوهشی *مطالعات اقتصادی کاربردی ایران*، دوره ۱، شماره ۲، صص ۱۴۵-۱۷۶.

صیدی، مهدی (۱۳۹۹)، رتبه‌بندی استان‌ها در حوزه امنیت اقتصادی با استفاده از تکنیک تاپسیس، فصلنامه علمی/امنیت ملی، سال دهم، شماره ۳۸، صص ۴۱۵-۴۴۴.

عبداللهی، محمد (۱۳۸۶)، مسائل و راه‌حل‌های سنجش و تحلیل سرمایه اجتماعی در ایران، فصلنامه *علوم اجتماعی*، شماره ۳۸-۳۹، صص ۳۱-۵۷.

عشاری، طاهّا؛ عباسی، الهام؛ مهدی‌زاده اردکانی، محمد، و حاجی حسینلو،

سجاد (۱۳۹۵)، تحلیل جامعه‌شناختی رابطه بین مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی با پیشگیری از جرم (مورد مطالعه: استان اردبیل)، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، دوره ۱۱ شماره ۴، صص ۵۳۱-۵۵۱.

فعلی، جواد؛ گرجی کرسامی، علی، و سیاه‌چشم، مهری (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: شهروندان محلات حاشیه‌نشین شهر ساری)، *پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی*، دوره ۱۱، شماره ۳، پیاپی ۴۳، صص ۲۹-۵۶.

قاسمی، وحید؛ آذربایجانی، کریم؛ ادیبی سده، مهدی، و توکلی، خالد (۱۳۹۰)، بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی برون گروهی بر توسعه اقتصادی در استان‌های ایران، فصلنامه راهبرد، دوره ۲۰، شماره ۵۹، صص ۲۴۳-۲۷۰.

قاضی نوری، سید سپهر؛ توسلی‌زاده، صادق (۱۳۸۷)، ارزیابی برنامه ملی فناوری نانو ایران با کارت امتیازی متوازن و تبیین جایگاه سرمایه اجتماعی به‌عنوان حلقه مفقوده نظام ملی نوآوری، فصلنامه علمی-پژوهشی *سیاست علم و فناوری*، دوره ۱، شماره ۴، صص ۴۹-۵۸.

کوهی، کمال (۱۳۹۳)، ناامنی غذایی و سرمایه اجتماعی، *اخلاق زیستی*، دوره ۴، شماره ۱۱، صص ۱۶۱-۱۹۲.

لشکری‌زاده، مریم؛ نقدی، یزدان، کاغذیان، سهیلا (۱۳۹۹)، تأثیر سرمایه اجتماعی بر نابرابری درآمدی در استان‌های ایران، *مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، دوره ۱۲، شماره ۲، صص ۱۸۶-۱۷۷.

متفکر آزاد، محمدعلی؛ کریمی تکنالو، زهرا؛ صادقی، سیدکمال؛ رنج‌پور، رضا، و روستا، زهره (۱۳۹۵)، بررسی اثر سرمایه اجتماعی بر بهره‌وری نیروی کار در ایران، فصلنامه علمی-پژوهشی *مطالعات اقتصادی کاربردی ایران*، دوره ۵، شماره ۱۷، صص ۱۰۹-۱۲۹.

محمدیان منصور، صاحبه؛ جعفری، محمد، و مهرگان، نادر (۱۳۹۷)، تأثیر اندازه دولت بر سرمایه اجتماعی در استان‌های ایران، فصلنامه *اقتصاد و الگوسازی*، سال ۹، شماره ۱، صص ۵۵-۸۷.

محمودی، سمیرا؛ رکن‌الدین‌افتخاری، عبدالرضا، و غفاری، غلامرضا (۱۳۹۵)، بومی‌سازی شاخص‌های سرمایه اجتماعی در مناطق روستایی ایران، فصلنامه *پژوهش‌های روستایی*، دوره ۷، شماره ۴، صص ۶۲۱-۶۴۲.

مظفری، زانا؛ متفکر آزاد، محمدعلی (۱۳۹۸)، تأثیر سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی بر آلودگی هوا در استان‌های ایران، فصلنامه *نظریه‌های کاربردی اقتصاد*، دوره ۶، شماره ۱، صص ۹۷-۱۲۸.

موسوی، سیده لیلا، ساعی، احمد، و طاهری، ابوالقاسم (۱۳۹۸)، تأثیر متغیرهای کلان اقتصادی بر سرمایه اجتماعی در ایران، *مدیریت سرمایه اجتماعی*، دوره ۶، شماره ۴، صص ۴۹۷-۵۱۹.

مه‌دوی، ابوالقاسم؛ عزیزمحمدلو، حمید (۱۳۹۷)، تحلیل عوامل کلان مؤثر بر فرایند انباشت سرمایه اجتماعی در ایران، مجلس و راهبرد، دوره ۲۵، شماره ۹۳، صص ۵-۴۲.

مهرگان، نادر؛ دلیری، حسن (۱۳۹۴)، بررسی ارتباط میان سرمایه اجتماعی و توسعه انسانی در استان‌های ایران (۱۳۸۸-۱۳۷۹)، فصلنامه *پژوهش‌های اقتصادی (رشد و توسعه پایدار)*، دوره ۱۵، شماره ۲، صص ۱۱۷-۱۳۶.

مهرگان، نادر؛ دلیری، حسن، و شهانواز، سارا (۱۳۹۱)، برآورد روند سرمایه اجتماعی در استان‌های ایران، فصلنامه *پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی*، دوره ۲۰، شماره ۶۴، صص ۵-۲۴.

نصراللهی، زهرا؛ اسلامی، راضیه (۱۳۹۲)، بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و توسعه پایدار در ایران (کاربردی از مدل روبرت فوا)، فصلنامه علمی-پژوهشی *پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی*، دوره ۴، شماره ۱۳، صص ۶۱-۷۸.

هزارجریبی، جعفر؛ علیزاده اقدم، فیروزه (۱۳۹۱)، نقش تعیین‌کننده سرمایه‌های اقتصادی و اجتماعی در ناامنی غذایی شهروندان مطالعه موردی: شهروندان تبریزی، *دوفصلنامه جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه*، دوره ۱، شماره ۲ (پیاپی ۲)، صص ۱۹۵-۲۲۰.

یحیی‌زاده‌فر، محمود؛ طهرانچیان، امیرمنصور، و حامی، مهیار (۱۳۹۳)، سرمایه اجتماعی و توسعه مالی در ایران، فصلنامه علمی-پژوهشی *پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی*، دوره ۴، شماره ۱۶، صص ۷۳-۸۸.

fact of Surrounding Areas on Neighborhood Burglary Rates in a British City, *urban studies*, 51 (5), pp.1057-1072.

Hu, K., Hu, R., Sun, I., & Wu, Y. (2020). Social capital and public willingness to cooperate with the police in China. *Policing: An International Journal*

Jacobs, J. (1961) *The Death and Life of Great American Cities: the failure of town planning*, Random House, New York.

Jiang, Y., & Zhen, F. (2021). The role of community service satisfaction in the influence of community social capital on the sense of community belonging: a case study of Nanjing, China. *Journal of Housing and the Built Environment*, 1-17

Kilian, R., Müller-Stierlin, A., Lamp, N., von Gottberg, C., & Becker, T. (2021). Criminal victimization, cognitive social capital and mental health in an urban region in Germany: A path analysis. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 56 (9), 1565-1574.

Legatum. (2021). the Legatum Prosperity Index 2020: a tool for transformation. Legatum institute.

Li, W., Sun, H., Xu, W., Ma, W., Yuan, X., Niu, Y., & Kou, C. (2021). Individual social capital and life satisfaction among mainland Chinese adults: Based on the 2016 china family panel studies. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18 (2), 441

Lindström, M., Merlo, J., & Östergren, P. O. (2003). Social capital and sense of insecurity in the neighbourhood: a population-based multilevel analysis in Malmö, Sweden. *Social Science & Medicine*, 56 (5), 1111-1120.

Matsukawa, A., & Tatsuki, S. (2018). Crime prevention through community empowerment: An empirical study of social capital in Kyoto, Japan. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 54, 89-101.

Murayama, H., Arami, R., Wakui, T., Sugawara, L. (2014). Cross-level interaction between individual and neighborhood socioeconomic status in relation to social trust in a Japanese community. *Urban Studies Journal*, Vol. 51 (13): 2770-2786.

Nakano, S., & Washizu, A. (2021). Will smart cities enhance the social capital of residents? The importance of smart neighborhood management. *Cities*, 115, 103244.

O'Neill, B., & Gidengil, E. (Eds.). (2006). *Gender and social capital*. Routledge.

Pérez-Macías, N., Fernández-Fernández, J. L., & Rúa-Vieites, A. (2021). Entrepreneurial intention among online and face-to-face university students: The influence of structural and cognitive social capital dimensions. *Journal of International Entrepreneurship*, 19 (3), 434-467.

Pitas, N., & Ehmer, C. (2020). Social Capital in the Response to COVID-19. *American Journal of Health Promotion*, 34 (8), 942-944

Putnam, R.D., 2000. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster, New York.

Roh, S., & Lee, J. L. (2013). Social capital and crime: a cross-national multilevel study. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 41 (1), 58-80.

Rosenfeld, R., Baumer, E.P., Messner, S.F., 2001. Social capi-

Akçomak, İ. S., & Ter Weel, B. (2012). The impact of social capital on crime: Evidence from the Netherlands. *Regional Science and Urban Economics*, 42 (1-2), 323-340.

Aldrich, D. P., & Meyer, M. A. (2015). Social capital and community resilience. *American behavioral scientist*, 59 (2), 254-269.

Amoah, P. A. (2019). Local patterns of social capital and sustenance of the community-based health planning services (CHPS) policy: a qualitative comparative study in Ghana. *BMJ open*, 9 (2), 2-10.

Borgonovi, F., Andrieu, E., & Subramanian, S. V. (2021). The evolution of the association between community level social capital and COVID-19 deaths and hospitalizations in the United States. *Social Science & Medicine*, 278, 113948.

Buonanno, P., Montolio, D., & Vanin, P. (2009). Does social capital reduce crime? *The journal of law and economics*, 52 (1), 145-170.

Ceccato, V. And N. Lukyte, (2011): safety and sustainability in a city in transition: the case of Vilnius, Lithuania. *Cities Journal*, 28, pp.83-94.

Christ, A., & Niles, M. (2018). The role of community social capital for food security following an extreme weather event. *Journal of Rural Studies*, 64, 80-90.

Cook, I. G., Halsall, J. P., & Wankhade, P. (2015). *Sociability, social capital, and community development: a public health perspective*. Springer International Publishing.

Cox, M. (2008). Reporting the greater odds: Dissent and militancy among trusting East-Central European citizens. In *Social Capital and Peace-Building* (pp. 32-46). Routledge

Cuesta, J. (2008). Social capital, crime and welfare: the cases of Colombia and Honduras. In *Social capital and peace-building* (pp. 47-66). Routledge

Elgar, F. J., Davis, C. G., Wohl, M. J., Trites, S. J., Zelenski, J. M., & Martin, M. S. (2011). Social capital, health and life satisfaction in 50 countries. *Journal of Health & Place*, 17.

Faedlulloh, D., Karmilasari, V., Meutia, I. F., & Yulianti, D. (2021, December). Examining Social Capital for Urban Societies in the Midst of Covid-19 Through Digital Gotong Royong. In *2nd International Indonesia Conference on Interdisciplinary Studies (IICIS 2021)* (pp. 202-208). Atlantis Press.

Field, j. (2008). *Social capital second edition*, published by Routledge.

Gundelach, B., Freitag, M. (2014). Neighborhood diversity and social trust: an empirical analysis interethnic contact and group-specific effects. *Urban Studies Journal*, Vol. 51 (6): 1236-1256.

Halpern, D. (2001). Moral values, social trust and inequality: can values explain crime? *British Journal of criminology*, 41 (2), 236-251.

Helliwell, J. F. (2018). *Global Happiness Policy Synthesis 2018. Global Happiness Policy Report; Sustainable Development Solutions Network: New York, NY, USA.*

Hirschfield, A. and M. Birkin, C. Brunsdon, and N. Malleson, and A. Newton, (2014): *How Places Influence Crime: The Im-*

tice, 9 (3), 265-274.

Whipple, J. M., Wiedmer, R., & Boyer, K. (2015). A dyadic investigation of collaborative competence, social capital, and performance in Buyer-Supplier relationships. *Journal of supply chain management*, 5, 2.

Wu, C. (2021). Social capital and COVID-19: a multidimensional and multilevel approach. *Chinese Sociological Review*, 53 (1), 27-54.

Zhongming, Z., Linong, L., Xiaona, Y., Wangqiang, Z., & Wei, L. (2021). The Global Sustainable Competitiveness Report 2021 SolAbility Sustainable Intelligence.

tal and homicide. *Soc. Forces* 80 (1), 283–310.

Sohn, Dong-Wook. (2016): Residential crimes and neighborhood built environment: Assessing the effectiveness of crime prevention through environmental design (CPTED), *cities journal*, 52, pp.86-93.

Takagi, D., Ikeda, K., Kawachi, I., 2012. Neighborhood social capital and crime victimization: comparison of spatial regression analysis and hierarchical regression analysis. *Soc. Sci. Med.* 75, 1895–1902.

Weisburd, D., Davis, M., & Gill, C. (2015). Increasing collective efficacy and social capital at crime hot spots: New crime control tools for police. *Policing: A Journal of Policy and Prac-*

Applying a Structural Equation Model to Evaluate the Correlation Between Public Security and Social Capital in Iran

Kyoumars Habibi^{1*}, Roja Khosravi²

¹Associate Professor, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

²PhD Candidate of Urban Planning, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

(Received: 24 Oct 2022, Accepted: 22 Jun 2022)

The social capital of a nation is the sum of social stability and the well-being (perceived or real) of the entire population. Social capital generates social cohesion and a certain level of consensus. Social capital is inherent in the community spirit. This leads to the realization of the community's goals and the creation of a competitive advantage and its survival. Social capital is one of the main components that promotes security and makes society healthy, calm and desirable. This type of capital is the raw material of civil society that comes from the daily interaction of people and creates social relations and social networks based on the principles of trust, reciprocal cooperation and rules of social action. Because people carry it in their minds, social capital cannot be seen and measured objectively, yet its consequences and manifestations are measurable. In this study, we used Putnam's definition of social capital because the operation of social capital is intuitively attractive in terms of networks, norms, and trust in society, and it is easy to find relationships between individuals and these characteristics.

According to statistics provided by SolAbility, the average global ranking of social capital in 2021 was 44. Iran's score and ranking among 180 countries was 40.9 and 106, respectively. In the global ranking of Legatum Institute, Iran is ranked 131st and 89th among 167 countries in terms of safety, security and social capital. Therefore, our country is not in a good position in terms of public security and social capital. In fact, one of our challenges today is the decline of public security and social capital.

This study's intent is to investigate the relationship between social capital and public security. The case study covers the country at provincial level. We discussed social capital in two groups: cognitive social capital (Includes trust and norm) and structural social capital (Includes quality and network structure). Public security was also examined in four groups: social security, life security, economic security and physical security. Each component was broken down into subcomponents, and finally 120 indicators were set to measure the relationship be-

tween public safety and social capital. In order to collect data, the statistical yearbook of 1398, the statistical data of the Central Bank and the National Survey of Iranian values and attitudes have been used. Data processing was performed by the method of reflective model of structural equations based on variance using Smart PLS software. The result showed that increase in social capital have positive relationships with public security. Structural and cognitive social capital define 55.6 percent of changes in public security's variable variance. The results confirm the research hypothesis that increasing social capital increases public security. Eventually provinces were ranked based on social capital and security into three level. ANOVA analysis showed that there is a significant difference between different groups in terms of social capital and public security. The results show that the provinces of Fars, Bushehr, West Azerbaijan and Kurdistan have strong social capital and high public security.

Keyword

Cognitive Social Capital, Structural Social Capital, Public Security, Structural Equation Model.

*Corresponding Author: Tel: (+98-912) 5273968, Fax: (+98-87) 33662963, E-mail: habibi_ki@yahoo.co.uk